

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА

від 10 червня 2002 року №789

Київ

**Про затвердження Програми розвитку
краєзнавства на період до 2010 року**

Відповідно до статті 1 Указу Президента України від 23 січня 2001 р. № 35 "Про заходи щодо підтримки краєзнавчого руху в Україні" Кабінет Міністрів країни постановляє:

1. Затвердити Програму розвитку краєзнавства на період до 2010 року (далі - Програма), що додається.
2. Установити, що виконання визначених Програмою заходів здійснюється в межах видатків Державного бюджету України, передбачених Міністерству освіти і науки, Міністерству культури і мистецтв, іншим центральним органам виконавчої влади та Національній академії наук у відповідних бюджетних програмах.
3. Раді Міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міській державним адміністраціям затвердити регіональні програми розвитку краєзнавства, залучивши кошти відповідних бюджетів до їх фінансування, сприяти діяльності місцевих осередків Всеукраїнської спілки краєзнавців, краєзнавчих музеїв, історико-культурних заповідників.
4. Міністерству освіти і науки, Міністерству фінансів, Національній академії наук внести пропозиції про видання енциклопедичного багатотомного зібрання „Історія міст і сіл України" у новій редакції.
5. Покласти координацію краєзнавчої роботи на Національну академію наук.
6. Національній академії наук разом із заінтересованими центральними органами виконавчої влади, громадськими організаціями утворити міжвідомчу координаційну раду з питань краєзнавства та у двомісячний термін подати Кабінетові Міністрів України пропозиції щодо положення про зазначену раду та її склад.
7. Міністерству культури і мистецтв, Міністерству юстиції України розглянути в установленому порядку питання щодо віднесення Всеукраїнської спілки краєзнавців до числа творчих спілок.

*Прем'єр-міністр України
А. Кінах*

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 10 червня 2002 р. №789

ПРОГРАМА РОЗВИТКУ КРАЄЗНАВСТВА НА ПЕРІОД ДО 2010 РОКУ

I. Загальні положення

На сучасному етапі духовного відродженій незалежної України невід'ємною складовою громадського руху наукових досліджень є історичне краєзнавство, спрямоване на відродження духовності, історичної пам'яті, формування у громадян і передусім у молоді любові до рідного краю, національного патріотизму, поваги до людини, відповідальності за збереження історико-культурного надбання.

Краєзнавство як самодіяльний громадській рух українських учених краєзнавців виникло її кінці ХІХ - на початку ХХ століття. У 20-х роках ХХ століття українське краєзнавство починає розвиватися як наука. Цьому сприяє утворення при історичній секції Всеукраїнської Академії наук Українського комітету краєзнавства декількох краєзнавчих комісій порайонного дослідження історії України. Досягнення краєзнавства 20-30-х рр., національно-культурні ініціативи кінця 50-60-х років створили передумови для відновлення в 1990 році діяльності Всеукраїнської спілки краєзнавців.

Останнім часом спостерігається активізація краєзнавчої роботи - з'явилися видання з різних проблем регіонального краєзнавства, посилено увагу до цих проблем з боку музеїв, окремих дослідників, академічних інститутів, проведено кілька загальноукраїнських конференцій з історичного краєзнавства та ряд регіональних конференцій тощо. Інститут історії України, Інститут археології, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М.Т. Рильського Національної академії наук ведуть велику науково-дослідницьку роботу в галузі краєзнавства. Велике значення для подальшого розвитку краєзнавства мав досвід видання багатотомного зібрання (26 томів) "Історія міст і сіл України", яке започаткувало новий напрямок вітчизняної історіографії.

МОН та Академією педагогічних наук проводиться робота л розроблення основ науково-методичного забезпечення викладання краєзнавства у вищих, професійно-технічних та загальноосвітніх навчальних закладах. На природничому, історичному, філологічному, музично-педагогічному факультетах педагогічних університетів ведеться підготовка педагогічних фахівців з набуттям одночасно спеціальності вчителя-предметника та педагога-організатора позакласної роботи за туристсько-краєзнавчими напрямами.

Водночас краєзнавство залишається недостатньо розвинутою галуззю науки, про що свідчить відсутність загальнотеоретичних розробок у цій сфері, а також узагальнюючих праць з окремих напрямів краєзнавства. Не відповідає сучасним вимогам інформаційне забезпечення. Не налагоджено належної координації діяльності осередків Всеукраїнської спілки краєзнавців, залучених до краєзнавчої роботи установ, окремих дослідників.

З метою сприяння розвиткові краєзнавчого руху необхідно забезпечити видання ґрунтовних дослідницьких робіт з історії українського краєзнавства,

розроблення термінології у цій сфері, визначення історико-культурних регіонів України; складання бібліографії краєзнавства тощо.

II. Мета та завдання Програми

Програма визначає шляхи поліпшення краєзнавчої роботи, координації діяльності всіх організацій, установ і закладів, залучених до цієї роботи.

Метою Програми є активізація наукової діяльності, спрямованої на забезпечення розвитку краєзнавства, популяризація краєзнавчих досліджень, залучення широких кіл громадськості до національно-культурної спадщини.

Завданнями Програми є:

- удосконалення науково-методичної бази краєзнавства, посилення наукової обґрунтованості, забезпечення неупередженості краєзнавчої літератури.
сприяння формуванню у громадян усвідомлення своєї відповідальності за збереження і примноження духовних скарбів;
- перевидання багатотомної енциклопедії "Історія міст і сіл України", енциклопедичного довідника "Історичні міста України", інших довідників, путівників у цій сфері.

Виконання Програми передбачає здійснення науково-організаційних заходів, а також заходів у сфері видавничої діяльності.

III. Заходи щодо виконання програми розвитку краєзнавства на період до 2010 року

	Відповідальні виконавці	Термін виконання	Фінансування заходів за рахунок коштів державного бюджету (орієнтовно)	
			Усього за програмою (тис. гривень)	Науково-дослідні роботи
Науково-організаційні заходи				
1. Розробити програми з курсу „Краєзнавство” та запровадити курс „Краєзнавство” у вищих навчальних закладах гуманітарного профілю загальноосвітніх навчальних закладах.	МОН Національна академія наук Всеукраїнська спілка краєзнавців (за згодою)	2003-2005		
2. Вивчити питання про відкриття кафедр краєзнавства у вищих навчальних закладах гуманітарного профілю.	МОН	2003-2005		
3. Розглянути питання про запровадження спеціальності „Регіональна історія” при присудженні наукових степенів.	Вища атестаційна комісія при Кабінеті Міністрів України	2002-2003		
4. Розглянути питання про створення наукових підрозділів регіональних досліджень з краєзнавства при історичних факультетах вищих навчальних закладів.	МОН Національна академія наук Академія педагогічних наук	2003-2005		
5. Впровадити курс „Краєзнавство” Р^вгреддготовці вчителів на базі Мрнугів шслядшіломної Ірвшгогічної освіти системи МОН.	МОН Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські	003-2010		

	держадміністрації			
III Звбстнечнти підвищення кваліфікації Івжввввапгів закладів культури з курсу I Вши чи» "і" в системі підвищення Івшвврікації працівників культури і	Мінкульт ури Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації	003-2010		
ПІВкжнвти питання з краєзнавчої Іршш до завдань I-ІІ етапів Івааввінських олімпіад з історії, ^Бірафії Всеукраїнського конкурсу-■вшсп науково-дослідних робіт ■пава - членів Малої академії наук .	МОН Всеукраїнська спілка краєзнавців (за згодою)	003-2010		
Д,Проводити регіональні студентські Вузівські олімпіади за краєзнавчою Ьмвтякою.	Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації Регіональні осередки Всеукраїнської спілки краєзнавців (за згодою)	003-2010		
В Вавчяти питання про утворення рвпхьнонаціонального банку даних про квврпо населених пунктів України.	Національна академія наук	003-2007		
Мі Включити до планів науково-Ірвсгільної роботи створення каталогів з ■ворії міст і сіл України, пам'яток ■вгхсзнавства.	Держкома рхів	003-2010		
■1 Вирішити питання щодо створення нввовхпідрозділів для науково-Івжтоднчного керівництва і редагування історієміст і сіл України".	Національна академія наук Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації	003-2005		
П. Розробити науково-обгрунтовану ввограму розвитку та діяльності громадських музеїв .	Мінкультури МОН Національна академія наук	003-2005		
13. Провести маркетингово-аналітичні дослідження туристично-екскурсійних маршрутів та попиту на відвідування авм'жток	Державна туристична адміністрація Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації Всеукраїнська спілка краєзнавців (за згодою) Акціонерне товариство "Укрпрофтур" (за згодою)	003-2004		

<p>14. Запровадити теле- та радіопрограми з краєзнавства.</p>	<p>Держкомінформ Національна академія наук Всеукраїнська спілка краєзнавців (за згодою)</p> <p>Видавнича діяльність</p>	<p>003-2010</p>		
<p>15. Включити до перспективного тематичного плану випуску знаків поштової оплати виготовлення поштових марок або художніх маркованих конвертів за замовленням Всеукраїнської спілки</p>	<p>Держкомзв'язку Всеукраїнська спілка краєзнавців (за згодою)</p>	<p>003-2010</p>		

красназавців.				
16. Заснувати премію ім. Д. Яворницького за особливий внесок у розвиток краєзнавства.	Національна академія наук України Всеукраїнська спілка краєзнавців (за згодою)	004		
17. Розглянути питання про заснування регіональних іменних премій за вагомий внесок у дослідження рідного краю.	Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації	003-2010		
18. Вивчити питання про встановлення дипломів за кращу студентську роботу в галузі краєзнавства.	МОН Всеукраїнська спілка краєзнавців (за згодою)			
19. Розробити перспективний план підготовки та видання краєзнавчої літератури на період до 2010 року, передбачивши зокрема видання: багатомовної енциклопедії "Історія міст і сіл України", багатомовного Українського біографічного довідника, присвяченого видатним політичним, державним, церковним діячам, ученим, майстрам культури і мистецтв, а також краєзнавцям енциклопедичного довідника "Історичні міста України", путівників, буклетів, плакатів, листівок, іншої друкованої продукції з питань краєзнавства.	Національна академія наук Держкомархів Держкомінформ Всеукраїнська спілка краєзнавців (за згодою) Національна академія наук Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації	005-2010 003-2004 2005-2010 003-2010 005-2010 2005-2010	року 260 щороку року 10 щороку	року 260 щороку року 10 щороку
20. Підготувати довідник „Музеї та заповідники України” (українською, англійською мовами)	МОН Міністерство культури та мистецтв Держкомінформ	003-2006		
21. Підготувати навчальні посібники з курсу "Краєзнавство" для вищих та середніх навчальних закладів.	МОН Академія педагогічних наук України Національна академія наук України Всеукраїнська спілка краєзнавців (за згодою)	003-2006		